

ทศชาติชาดก

"ชาดก" หรือ "ชาดก" แปลว่า ผู้เกิด ส่วนทศชาติชาดก คือเรื่องเล่าสำคัญ ๑๐ ชาดก อันกล่าวถึงพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์ได้ทรงบำเพ็ญบารมีทำความดีสูงสุดตลอดมาในแต่ละชาติ จนกระทั่งประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแห่งศากยวงศ์ในชาติสุดท้าย และทรงตรัสรู้บรรลุมรรคเป็น "องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า"

๑. เต เตมียีป

ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมี
คือ การถือบวชสูงสุด โดยมุ่งมั่นดับทุกข์เป็นสำคัญ บังคับกายและจิตออกจากสิ่งชั่วที่เป็นอุปสรรคต่อการทำความดี ตั้งจิตแน่วแน่ในความสงบนิ่งเพื่อจะละกิเลสทั้งปวง

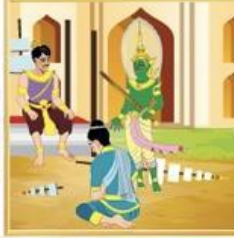
๖. ภู ท้าวภูริทัต

ทรงบำเพ็ญศีลบารมี
คือ ความมีศีลที่สมบูรณ์สูงสุด การระมัดระวังทั้งกาย วาจาและใจ มิให้ผิดหรือกระทำความผิดอันเกิดจากความทุกข์ เกิดผลเสียและความลำบาก จนกระทั่งเดือดร้อนถึงผู้อื่นหรือสัตว์อื่น ๆ ไม่ว่าจะด้วยทางร่างกายหรือจิตใจ

๒. ชะ พระมหาชนก

ทรงบำเพ็ญวิริยบารมี
คือ ความเพียรพยายามสูงสุดในทุกการกระทำ โดยตั้งมั่นสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็น การเพียรที่จะทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องแผ้วแน่วแน่เพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

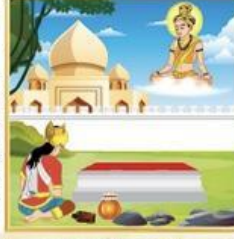
๗. จะ จันทกุมาร

ทรงบำเพ็ญขันติบารมี
คือ ความอดทนอดกลั้นต่อความทุกข์ทั้งปวง ที่มีมาทางร่างกายและจิตใจ เช่น ความเจ็บปวด ความร้อน-หนาว ทนการดูถูกดูหมิ่นจากผู้อื่น รวมทั้งสามารถระงับอารมณ์โกรธได้อย่างสมบูรณ์

๓. ส สุวรรณสาม

ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมี
คือ ความเมตตาสูงสุด ได้แก่ เมตตาทาย-กรรม นั่นคือ การช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน เมตตาวิกรรม เป็นการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ดีและจริงใจ สุดท้ายคือ เมตตาโมกกรรม คือ ความคิดถึงผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี เป็นประโยชน์และช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์

๘. นา พระนารด

ทรงบำเพ็ญอุเบกขาบารมี
คือ การรู้จักระงับอารมณ์ทำให้เป็นกลาง ยอมรับความเป็นจริงและไม่เอนเอียงหรือมีอคติใดๆ แม้จะมีสิ่งที่ทำให้ลำบากจนทุกข์ใจ ก็ไม่เฉย ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่แสดงกิริยาหรืออาการใดๆ ออกมาทาง กาย วาจา ใจ ถือได้ว่ามีอุเบกขาสสมบูรณ์สูงสุด

๔. เน เนมิราช

ทรงบำเพ็ญอธิษฐานบารมี
คือ ความมีจิตมุ่งมั่นแน่วแน่อย่างสมบูรณ์ เพื่อบรรลุผลในสิ่งที่ประสงค์ ต้องมีวิริยะหรือความเพียร ไม่ยอมท้อถอย มีขันติหรือความอดทนอดกลั้น และมีสังขะหรือความจริงใจเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในสิ่งนั้นๆ

๙. วิ วิฑูรบัณฑิต

ทรงบำเพ็ญสังกัจจายบารมี
คือ ความมีสติจะสูงสุด ยอมสละได้แม้ชีวิต เพื่อรักษาสัจจะด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ต่อบุคคลอื่นๆ และซื่อสัตย์ต่อความถูกต้องเที่ยงธรรม

๕. มะ มโหสถ

ทรงบำเพ็ญปัญญาบารมี
คือ ความมีปัญญาสูงสุด พิจารณาไตร่ตรอง รู้จริงตามเหตุและผล มุ่งให้เกิดความพ้นทุกข์ โดยยึดถือปฏิบัติในศีล สมาธิ และปัญญา จนเกิดความรู้ในอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธและมรรค ทำให้เข้าใจในหลักธรรมแห่งการใช้ชีวิตที่สงบสุข

๑๐. เว เวสสันดร

ทรงบำเพ็ญทานบารมี
คือ การรู้จักให้ทานสูงสุดด้วยไมตรีจิต ได้แก่ การสงเคราะห์สัตว์หรือผู้ยากไร้ขาดแคลน หรือเป็นการบูชาตอบแทนคุณด้วยอามิสทาน ได้แก่ สิ่งของและธรรมทาน คือ การให้ปัญญาแก่ผู้อื่น